

Dobrá a špatná poloha pro knihovnu

(převzato z publikace Knihovny a studijní centra / Brian Edwards a Bidy Fisher)

Knihovna může plnit svou úlohu v nejširším smyslu jenom tehdy, pokud je dobře propojena s občanským životem. To vyžaduje dobrou dostupnost prostředky hromadné i individuální dopravy, vybavení pro uživatele, kteří přijedou na kolech, a pro uživatele s různými druhy postižení. Protože většina návštěvníků knihovny přichází pěšky, potřeby chodců by měly mít přednost.

Úspěšná knihovna je snadno dostupná v návaznosti na atraktivní a bezpečné městské prostory a nabízí přitom i místa, kde se mohou čtenáři zastavit a v klidu přemýšlet.

Knihovna je součástí občanského prostoru a v rámci tohoto prostoru bychom měli rozlišovat mezi veřejnými a obchodními funkcemi. Většina měst má jasně definované občanské centrum, kolem něž se soustřeďují veřejné funkce, a komerční centrum, sloužící potřebám trhu a obchodu.

Dobrá poloha začleňuje knihovnu do občanského a kulturního života města. Ve špatné poloze je knihovna fyzicky i psychologicky izolována. Architektonický návrh by měl podporovat, nikoliv omezovat spojení knihovny s prostorem. Úlohou prostoru je spojovat, ať už pomocí vnitřních nebo vnějších objemů. Pohyb lidí prostorem je důležitější než pohyb vozidel, i když se jedná o zásobovací vozidla.

Pro knihovnu je vliv centra nesmírně důležitý. Nejvyšší prioritou pro umístění knihoven je proto občanské hledisko. Z toho plynou dva hlavní důsledky. První spočívá v urbanistických dopadech a důsledcích pro seskupování budov, především na úrovni plánování vnějšího prostoru. Protože knihovny bývají navštěvovány i ve večerních hodinách, projekt přístupových cest a prostranství by měl zdůrazňovat bezpečnost zajištěním vysoké frekvence využití (díky kombinované zástavbě kolem knihovny) a instalováním bezpečnostních kamer v kombinaci s intenzivním osvětlením.

Cesty do knihovny by měly být dobře označené a samotná knihovna by měla být dobře viditelná. Hierarchie funkcí typická pro knihovnu jako stavební typ by měla být vyjádřena osobitými architektonickými formami. Všechny cesty do knihovny, ať už pro pěší, nebo pro vozidla, by měly tvořit jakýsi symbolický sled záběrů vrcholící budovou knihovny samotné. Otázka přístupu se tedy vztahuje nejen k funkčnímu řešení, ale také k psychologii místa.

Špatná poloha je taková, která, bez ohledu na kvalitu architektonického návrhu, neumožňuje začlenění knihovny do infrastruktury občanského prostoru. To může být způsobeno vzdáleností od městského centra, bariérou způsobenou budovami nebo silnicemi, nebo tím, že zadání příliš upřednostňuje provozní hlediska.

Je nutné mít stále na paměti, že se účinek dobře navržené veřejné budovy vytrácí, je-li špatně umístěna. Má-li plně zúročit svůj potenciál, potřebuje vyhovující místo. Součástí úlohy architekta je proměnit obyčejné místo na místo, které je něčím výjimečné. Ne každá poloha něco takového umožňuje. Proto je nutné konzultovat umístění knihovny s architekty i knihovníky.

Knihovna je součástí kulturního, nikoli obchodního centra města. Poloha je stěžejní pro vytvoření správných vazeb. I když může být snazší nebo levnější najít pro knihovnu místo mimo centrum, taková poloha snižuje její hodnotu pro občanské či akademické společenství. Knihovna je budova s dlouhou životností a proto je důležité mít hned na začátku před očima její „ideální obraz“ – obraz knihovny jako kulturního centra, a nezvažovat jen otázky nákladů.